การจัดการกีฬาและการส่งเสริมการออกกำลังกายแบบองค์รวมภายใต้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วรรณชลี โนริยา[1] นงลักษณ์ ยอดมงคล[2] สัจจวัฒน์ จารึกศิลป์[3] วิไลวรรณ สิริสุทธิ์[2]
ช่อฉัตร สุนทรพะลิน[2] และวีระศักดิ์ พุทธาศรี[2]
[1]คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
[2]สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
[3]คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เขตพื้นที่จักรพงษภูวนารถ

บทคัดย่อไทย

บทความวิชาการฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายกระบวนการการจัดการกีฬาในการยกระดับอุตสาหกรรมการกีฬาแบบองค์รวมภายใต้แนวคิด BCG Model รวมถึงปัจจัยสู่ความสำเร็จ แนวคิดการจัดการกีฬาส่งเสริมประชาชนมีสุขภาพดีและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เขียนได้นำแนวคิดทฤษฎีระบบ (System theory) มาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นพบว่า ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เนื้อหากิจกรรม กิจกรรมการแข่งขัน สื่อและเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมกีฬา และผู้จัดกิจกรรมกีฬา ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญส่วนของกระบวนการ (Process) โดยผ่านกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้านปัญญา และนำเอาองค์ความรู้มาสื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการออกกำลังกายการดูแลสุขภาพ พร้อมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินการ โดยมีผลผลิต (Output) สำคัญที่เกิดขึ้น คือ การมีสุขภาพที่ดี (Wellness) ทั้งสุขภาพปัญญา สุขภาพพฤติกรรมและสุขภาพสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การเกิดผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impacts) ในระยะยาวทั้งการจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพตามเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงการจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันเพื่อความอยู่ดีมีสุข อย่างไรก็ตามการจัดการกีฬาแบบองค์รวมมุ่งส่งเสริมการออกกำลังกายของคนไทยภายใต้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนถือเป็นเรื่องใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทย ดังนั้น การมุ่งให้คนไทยเป็นคนที่มีสุขภาพที่ดีด้วยการออกกำลังกายและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเริ่มต้นจากการสร้างจิตสำนึกให้กับคนไทยทุกภาคส่วน ได้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ผู้จัดกิจกรรมการออกกำลังกายและแข่งขันกีฬา รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคนด้วยกีฬา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมต่าง ๆ จึงจะทำให้เกิดการรับรู้ และเข้าใจอันจะก่อให้เกิดจิตสำนึกซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนากีฬาในส่วนต่าง ๆ ในอนาคต

คำสำคัญ: การจัดการกีฬาแบบองค์รวม; การส่งเสริมการออกกำลังกาย; โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

Corresponding Author: ดร.สัจจวัฒน์ จารึกศิลป์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เขตพื้นที่จักรพงษภูวนารถ Email: satjawat_ja@rmutto.ac.th

HOLISTIC SPORTS MANAGEMENT AND EXCERCISE PROMOTION UNDER THE CONCEPT OF AN ECONOMIC MODEL FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Wanchalee Noriya[1], Nongluck Yodmongkol[2], Satjawat Jarueksil[3], Wilaiwan Sirisut[2], Chochat Soonthornpalin[2], and Weerasak Putthasri[2]

[1]Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

[2]Office of The National Health Commission

[3]Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Tawan - Ok: Chakrabongse Bhuvanarth Campus

Abstract

This academic article aims to explain the process of sports management to enhance the holistic sport industry under the concept of BCG Model and success factors of sports management concepts that encourage people to be healthy and friendly to the environment. The author applied the concept of system theory to analyzed the issue. It was found that the input factors consisted of participants, activities, contents of activities, competition activities, media and technology in sports activities and participants. organize sports activities regarded as an important resource. The process through the creating a body of knowledge process and bringing the body of knowledge to communicate to those involved in order to realize the importance of exercising and taking care of health and follow up on the results of the implementation. The important output that occurs is having good health (Wellness) including intellectual health, behavioural health and environmental health. This will lead to outcomes and impacts in the long term, both sports management that aims to promote the existence of biodiversity, sports management that encourages people to use resources economically and efficiently in accordance with the circular economy, including the management of sports that encourage people to be friendly to the environment through balanced, sustainable and resilient development for well-being. However, holistic sports management that aims to promote exercise for Thai people under the concept of an economic model for sustainable development is a new thing that is happening in Thai society. Therefore, aiming for Thai people to be healthy people by exercising and being friendly to the environment. Therefore, it is essential to start from raising awareness among Thai people from all sectors namely children, youth and the general public. The organizer of exercise activities and sports competitions, including government and private agencies involved in promoting and supporting human development through sports through learning process and participation cause awareness,

understanding and consciousness which is important foundation for the development of sports in various parts in the future.

Keywords: Holistic Sports Management; Exercise Promotion; BCG Economy Model

Corresponding Author: Dr.Satjawat Jarueksil Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Tawan-Ok : Chakrabongse Bhuvanarth Campus Email: satjawat_ja@rmutto.ac.th

บทนำ

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยขยายตัวช้า ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีรายได้น้อย และยังติดกับดักรายได้ปานกลางมาอย่างยาวนานถึง 46 ปี รัฐบาลจึงจำเป็นต้องเร่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยไปสู่รูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า BCG Economy Model ซึ่งช่วยต่อยอดจุดแข็งของประเทศให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยอาศัยกลไกวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง และเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจาก “ทำมากแต่ได้น้อย” ไปสู่ “ทำน้อยแต่ได้มาก”

แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Bio – Circular - Green Economy: BCG Model) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตแบบก้าวกระโดด กระจายโอกาส กระจายรายได้ และนำความมั่งคั่งไปสู่ชุมชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง นำพาประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง และมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน ทั้งนี้แนวคิด BCG Model มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการเติบโตโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใน 20 ปี สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมากกว่า 3 เท่าตัว และลดการใช้ทรัพยากรเหลือสองในสามจากปัจจุบัน BCG Model ประกอบด้วย 3 เศรษฐกิจหลัก คือ **B** - Bio Economy เศรษฐกิจชีวภาพ มุ่งเน้นนำความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มาใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตและให้ได้ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง คุ้มค่า เชื่อมโยงกับ **C** - Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียน ที่มุ่งลดของเสียใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำกลับมาสร้างคุณค่าใหม่ หมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้ **G** - Green Economy เศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งมุ่งแก้ไขปัญหามลพิษ หรือคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันประชากรในประเทศไทย มีแนวโน้มการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอนอกจากจะส่งผลถึงการมีคุณภาพชีวิตและสุขภาพที่ดีขึ้นแล้ว ยังสามารถลดระดับค่าใช้จ่ายทางสาธารณสุขของประเทศลงได้ “สุขภาพดีมีคุณค่าด้วยการออกกำลังกาย เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจไทย”การทำให้ประชากรในประเทศออกกำลังกายมากขึ้น จึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งในระดับประเทศ ทั้งในแง่การประหยัดค่าใช้จ่ายทางด้านสาธารณสุข และการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่มีความท้าทายอย่างมากในการหาวิธีที่ทำให้ประชาชนไทยออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น รวมถึง การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนไทยออกกำลังกายสม่ำเสมอเป็นวิถีชีวิต ดังนั้นเพื่อการส่งเสริม พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีสุขภาวะที่ดี มีคุณภาพ คณะผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาโดยประยุกต์แนวคิดการจัดการกีฬาแบบองค์รวมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของคนไทย ภายใต้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Bio – Circular - Green Economy: BCG Model)

แนวโน้ม ทิศทาง และนโยบายการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย การออกกำลังกาย และกีฬาในประเทศไทย

แนวคิดการจัดการกีฬากับการส่งเสริมการออกกำลังกายของคนไทย ภายใต้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Bio – Circular - Green Economy: BCG Model) เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต้องอาศัยการทำงานแบบบูรณาการแบบองค์รวมทุกภาคส่วนและสอดคล้องกับแนวโน้ม ทิศทางนโยบายเกี่ยวกับสุขภาพดีของประเทศ จึงมีนักวิชาการได้นิยามการมีสุขภาพดี ดังนี้

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1986) ได้ให้คำนิยามคำว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดีไม่ใช่เพียงแต่ความปราศจากโรค หรือทุพพลภาพเท่านั้น โดยสามารถเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

เพนเดอร์ (Pender, 1996) ได้ให้ความหมาย สุขภาพ ว่าเป็นการบรรลุถึงซึ่งการพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่มีมาตั้งแต่กำเนิด จากการปฏิบัติพฤติกรรมที่มีเป้าหมายการให้ความสามารถในการดูแลตนเอง และมีความพึงพอใจในสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง ในขณะเดียวกันมีการปรับตัวตามความจำเป็นเพื่อรักษาความมั่นคงของโครงสร้างและความสอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ โอเร็ม เทเลอร์ และเร็นเพนนิ่ง (Orem, Taylor, & Renpenning, 2001) ได้กล่าวถึง สุขภาพและการเป็นอยู่ที่ดี ในความหมายที่แตกต่างกัน คือ สุขภาพ หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ของการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพทั้งร่างกาย และจิตใจของบุคคล ส่วนความเป็นอยู่ที่ดี หมายถึง ภาวะของการรับรู้ถึงความยินดีหรือความสุขต่อวิถีชีวิตจากประสบการณ์ของตนเอง

ทั้งนี้ในภาคส่วนของการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา จะเห็นว่ากีฬาได้กลายมาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างนโยบายของรัฐบาลตามที่ได้มีหลักฐานเห็นได้จากจำนวนของชาติต่าง ๆ ที่ได้แยก “นโยบายการกีฬา” ไว้ต่างหากอย่างชัดเจนร่วมกับการดำเนินการของกองทุนและการสนับสนุนสำหรับการริเริ่มพัฒนาการกีฬาชั้นแนวหน้าและการกีฬาชุมชน โดย แบร์กการ์ด ฮูลีฮาน มังเซ็ต โน้ตแลนด์ และรอมเม็ตเวดท์ (Bergsgard, Houlihan, Mangset, Nodland, & Rommetvedt, 2007) ได้ให้เหตุผลเอาไว้ว่า รัฐบาลแห่งชาติเล็งเห็นว่าการกีฬาเป็นด้านที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมด้วยเหตุผล 3 ประการ **อันดับแรก** คือ การกีฬามีความสำคัญทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งต่อประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งสามารถเห็นได้จากจำนวน ความสนใจของสื่อที่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จของทีมชาติ และการสนับสนุนในการสร้างสนามกีฬาหลักหลายแห่งและโครงสร้างพื้นฐานทางการกีฬาอื่น ๆ ด้วยกองทุนของรัฐบาล **อันดับสอง** คือ การกีฬาถูกมองว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่สามารถถูกนำไปใช้เพื่อช่วยเหลือการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่ทางการกีฬา เช่น การแสดงถึงอำนาจทางการเมือง การต่อสู้กับการกีดกันทางสังคม การลดโรคอ้วนในวัยเด็ก การปรับปรุงการพัฒนาเศรษฐกิจและเอื้ออำนวยต่อการปฏิรูปฟื้นฟูแหล่งชุมชน **อันดับสาม** คือ การกีฬานั้นมีหลายขอบเขตที่ไม่ใช่เพียงแค่การบริการสาธารณะแต่ยังเป็นเรื่องที่สำคัญของการจัดเตรียมสวัสดิการและในด้านของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

นโยบายของรัฐกับการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย การออกกำลังกาย และกีฬาในประเทศไทย

สถานการณ์ แนวโน้ม ทิศทาง และนโยบายในประเทศไทย มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมทางกายหลายภาคส่วน ซึ่งมีนโยบายภารกิจ และผลการดำเนินการที่หลากหลาย ดังนี้

นโยบายรัฐบาล

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) กำหนดทิศทางของประเทศในระยะยาว เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย ได้แก่ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน” ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีและได้รับการบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย เป็นส่วนหนึ่งในการนำประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

2. แผนการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ฉบับปรับปรุง) มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจฐานวัฒนธรรม ประชาชนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพให้แข็งแรง และเป็นฐานในการพัฒนากีฬาชาติ และกำลังคนของประเทศมีทักษะที่เอื้อต่อการสร้างผลิตภาพแรงงานและคุณภาพชีวิตที่ดี โดย 1 ใน 5 ของการกำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนทางด้านกีฬา และสุขภาพ คือ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมและการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬาอาชีพ

3. ประเทศไทย 4.0 โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูง ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม โมเดลประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย กลไกการขับเคลื่อน (New Growth Engine) 3 กลไกสำคัญ คือ 1) กลไกขับเคลื่อนผ่านการสร้างและยกระดับผลิตภาพ (Productive Growth Engine) 2) กลไกขับเคลื่อนที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Growth Engine) 3) กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Growth Engine) ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ให้มีความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันเพื่อนำไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น อุตสาหกรรมสุขภาพ อุตสาหกรรมการกีฬา ซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมทางกายมีความสอดคล้องกับโมเดลประเทศไทย 4.0

4. นโยบายของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนายกรัฐมนตรี ผ่านยุทธศาสตร์การสร้างประเทศไทย ให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยเน้นการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การศึกษาและเรียนรู้ การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน เน้นการป้องกันโรคมากกว่ารอให้ป่วยแล้วรักษา และมีกลไกกองทุนท้องถิ่นในการสร้างเสริมสุขภาพ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงการกำหนดนโยบาย ให้บุคลากรในหน่วยงานราชการออกกำลังกายทุกวันพุธ เพื่อให้มีการตื่นตัวในการทำงาน การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน ซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมทางกายมีความสอดคล้องกับนโยบายนายกรัฐมนตรี

5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2565 – 2570) เป็นแผนระดับชาติที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศไทย ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แนวนโยบายแห่งรัฐ และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันในภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการกีฬากับการส่งเสริมการออกกำลังกายของคนไทย คือ **(1) หมุดหมายที่ 8** ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีการพัฒนาเมืองให้น่าอยู่และเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี **(2) หมุดหมายที่ 9** ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม และ **(3) หมุดหมายที่ 12** ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต สร้างระบบนิเวศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาให้เกิดกำลังแรงงานที่สามารถตอบสนองต่อตลาดยุคดิจิทัล เป็นต้น

นโยบายการออกกำลังกาย การกีฬา และด้านสุขภาพของประเทศไทยแบบองค์รวม

การส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ด้วยการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และกิจกรรมทางกายเป็นวิถีชีวิต ในภาพรวมของประเทศไทย คงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนแบบองค์รวม โดยผสานความร่วมมือแบบบูรณาการ ทั้งนโยบาย การบริการจัดการ การให้ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านสถานที่ ทรัพยากรด้านงบประมาณ อย่างมีมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. นโยบายจากองค์การอนามัยโลกตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี ค.ศ. 2030 (Sustainable Development Goals: SDGs) เกี่ยวข้องกับกีฬา การออกกำลังกายและกิจกรรมทางกาย ได้แก่ **เป้าหมายที่ 3** การสร้างเสริมวิถีชีวิตแบบสุขภาวะ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อให้มีกิจกรรมทางกาย **เป้าหมายที่ 4** การศึกษาคุณภาพ โดยดำเนินนโยบายการศึกษา ติดตาม เพื่อให้มีการเรียนพลศึกษาในเด็กปฐมวัยและวัยเรียน การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีกิจกรรมทางกายอย่างเท่าเทียม เข้าถึงได้ทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย มีพัฒนาการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม และความสนุกสนานในการมีกิจกรรมทางกาย **เป้าหมายที่ 5** ความเท่าเทียมทางเพศ ด้วยการเพิ่มโอกาสการเล่นกีฬาและมีกิจกรรมทางกาย ในเด็กหญิงและสตรี ตลอดช่วงชีวิต โดยเฉพาะชุมชนชายขอบและขาดโอกาส เพื่อนำไปสู่การลดการกีดกันและแบ่งแยก **เป้าหมายที่ 10** ลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการดำเนินนโยบายเพื่อสร้างประโยชน์จากกิจกรรมกีฬาและกิจกรรมทางกาย อันรวมถึงมหกรรมกีฬา เพื่อนำไปสู่การเสริมพลังและเสริมการเข้าถึงสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองสำหรับทุกคน และการสร้างโอกาสที่เท่าเทียม **เป้าหมายที่ 11** สังคมสำหรับทุกคนด้วยนโยบายการผังเมืองและคมนาคม เพื่อให้เมืองและภูมิภาคต่าง ๆ ออกแบบโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเดินและปั่นจักรยาน รวมถึงพื้นที่สาธารณะ และสถานที่นันทนาการ เพื่อให้บรรลุระบบคมนาคมอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน การผังเมืองสำหรับทุกคนและยั่งยืน ลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในเมือง และการเข้าถึงสถานที่สีเขียวและสาธารณะ **เป้าหมายที่ 15** ชีวิตบนผืนแผ่นดิน ด้วยนโยบายเพื่อการเข้าถึงและใช้สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อกิจกรรมทางกาย และนันทนาการ การเล่นโดยเด็กและผู้ใหญ่ อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การใช้ ชื่นชม อนุรักษ์ และฟื้นฟู แผ่นดิน และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน **เป้าหมายที่ 16** สังคมที่เป็นธรรม สันติสุข และเป็นของทุกคน โดยดำเนินนโยบายเพื่อยกระดับศักยภาพของการกีฬา เพื่อพัฒนาค่านิยมสังคม เช่น ความเคารพ น้ำใจนักกีฬา และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนทุกวัย เพศ สถานะทางสังคม เชื้อชาติ และความเชื่อทางการเมือง อันนำไปสู่การลดความรุนแรงและขัดแย้ง

2. กระทรวงสาธารณสุข ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านสาธารณสุข เน้นการมีชีวิตที่กระฉับกระเฉง (Active Living) ของประชาชนทุกกลุ่มวัย อาชีพ และสถานที่ ด้วยการส่งเสริมกิจกรรมทางกายประชาชนทุกกลุ่มวัย การส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีกิจกรรมทางกาย และการมีระบบสนับสนุนการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย

3. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยกรมพลศึกษาในการส่งเสริมและพัฒนาการพลศึกษา กีฬาขั้นพื้นฐาน กีฬาเพื่อมวลชน นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อให้เยาวชนและประชาชนมีสุขภาพและพลานามัยที่แข็งแรง อีกทั้งการจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2566 - 2570) เป็นแผนของชาติที่จัดทำขึ้นโดยมีกฎหมายรองรับ คือ พระราชบัญญัตินโยบายการกีฬาแห่งชาติ พ.ศ. 2561

ในประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การส่งเสริมและพัฒนาการออกกำลังกายและกีฬาขั้นพื้นฐาน และ ประเด็นการพัฒนาที่ 2: การส่งเสริมและพัฒนาการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อมวลชนให้เป็นวิถีชีวิต

4. กระทรวงมหาดไทย ผ่านยุทธศาสตร์การผังเมือง โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ในการวางผังเมืองระดับต่าง ๆ อาคาร ดำเนินการและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการพัฒนาเมือง พื้นที่และชนบท ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยมีการกำหนดนโยบาย ดำเนินการบริหารงบประมาณ เพื่อตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ในการส่งเสริมสุขภาพให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย ผ่านการจัดหาสวนสาธารณะฟิตเนส สถานที่ออกกำลังกาย ชมรมออกกำลังกาย สถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจการผังเมือง ทางจักรยาน ทางเดินเท้า จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน ดูแลกำกับสถานประกอบการ เป็นต้น

5. กระทรวงศึกษาธิการ ผ่าน**แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)** ในการจัดทำแผนแม่บทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม การพัฒนาระบบ รูปแบบ หลักสูตร และวิธีการจัดการศึกษา ร่วมกับกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการจัดหลักสูตรพลศึกษา และการเรียนนอกหลักสูตร เช่น ลูกเสือ เนตรนารี พัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ที่มีการส่งเสริมการออกกำลังกายในโรงเรียน ร่วมกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ด้วยการลดเวลาการนั่งเรียนในห้อง ไปเรียนรู้นอกห้องเรียนและนอกหลักสูตรแทน ซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมทางกายมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

6. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผ่านพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ให้มีระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนได้รับ และการมีส่วนร่วม ซึ่งการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าว

7. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผ่านพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 เน้นการส่งเสริมกิจกรรมทางกายของประชาชนตามกลุ่มวัย รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้กิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับช่วงวัย การสร้างนวัตกรรม ความรู้ และต้นแบบการรณรงค์ส่งเสริม การมีกิจกรรมทางกายเพื่อป้องกันภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วน

8. ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาวะโลกและการพัฒนาที่ยั่งยืนมีสาระสำคัญในเรื่อง (1) เพิ่มการลงทุนการดำเนินการตามนโยบายที่นำไปสู่การส่งเสริมการออกกำลังกายเพิ่มขึ้น เพื่อลดภาระที่เกิดจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังทั่วโลก (2) สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (3) พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทุกวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (4) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและการแลกเปลี่ยน

ความรู้และประสบการณ์ (5) สร้างความเข้มแข็งด้านการติดตามประเมินผลและการเฝ้าระวัง และ (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือ งานวิจัยและการประเมินผลนโยบาย

แนวคิด BCG Model เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมการกีฬา

โมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ 3 มิติไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน (National Science and Technology Development Agency (NSTDA), 2020)

ภาพที่ 1 แบบจำลองทางเศรษฐกิจบีซีจี

ที่มา: *BCG economic model,* By National Science and Technology Development Agency, 2020, retrieved from https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/what-is-bcg-economy-model/

ซึ่งโมเดลเศรษฐกิจใหม่จะเป็นกลไกที่มีศักยภาพสูงในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันสามารถสร้างให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นผู้นำระดับโลกในบางสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพ จึงได้กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศเพื่อใช้ในการขับเคลื่อน BCG Model ดังนี้ 1) มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเป้าหมาย BCG Model 2) ลดความเหลื่อมล้ำด้วยการเพิ่มรายได้เกษตรกรและชุมชน 3) ยกระดับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารของไทยขึ้นเป็นผู้ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพและส่วนประกอบอาหารมูลค่าสูง Top 5 ของโลก 4) อุตสาหกรรมชีวภาพ การผลิตยา เครื่องมือแพทย์ วัสดุชีวภาพ มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพส่งออก เป็นแหล่งจ้างงานทักษะสูงและรายได้สูง 5) ระบบบริหารจัดการท่องเที่ยว นำไปสู่ Top 3 ของเอเชียแปซิฟิก และ 6) ลดการใช้ทรัพยากรลงจากปัจจุบัน ด้วยหลักในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหลายภาคส่วนให้เป็นไปโดยมีเอกภาพและมีพลัง แต่ละภาคส่วนจะให้ความสำคัญกับทั้งการแข่งขันได้

ในระดับโลกและการส่งต่อผลประโยชน์สู่ชุมชน และขับเคลื่อนโดยกลไกการทำงานแบบจตุภาคี (Quadruple Helix) ผ่านการผสานพลังภาคเอกชน ภาครัฐ มหาวิทยาลัย และชุมชน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากพันธมิตรความร่วมมือในระดับโลก โดย กระทรวงอุดมศึกษา นวัตกรรม และการวิจัย (อว.) จะขับเคลื่อนศักยภาพของหน่วยงานภายใต้กระทรวง ทั้งในมิตินักวิจัย องค์ความรู้ และโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัย โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพ (National Quality Infrastructure: NQI) และการส่งเสริมธุรกิจนวัตกรรม มาใช้เพื่อร่วมขับเคลื่อนการทำงานในรูปแบบจตุภาคีร่วมกับภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคการศึกษา และชุมชน (National Science and Technology Development Agency, 2020)

ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy)

เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นระบบเศรษฐกิจที่นำความรู้และนวัตกรรม โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มาช่วยพัฒนาต่อยอด สร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรชีวภาพและผลผลิตทางเกษตรให้เป็นสินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตรและอาหาร สุขภาพการแพทย์และพลังงาน ให้มีความสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (National Science and Technology Development Agency (NSTDA), 2020) ขณะที่ในปี 2012 คณะกรรมาธิการยุโรป (Europe Commission) ได้เน้นย้ำว่า เศรษฐกิจชีวภาพ เป็นการผลิตทรัพยากรชีวภาพที่หมุนเวียนได้ ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เช่น อาหารคน อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์ อื่น ๆ เช่น พลังงานชีวภาพ (Bioenergy) จากการประชุมสุดยอดเศรษฐกิจชีวภาพโลก (Global Bioeconomy Summit) ในช่วงปลายปี ค.ศ. 2015 ได้ข้อสรุปแนวโน้มที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่จะไปให้ถึงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Goals) ทั้ง 17 ข้อ ในปี ค.ศ. 2030 ได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการนำเอาเรื่องเศรษฐกิจชีวภาพเข้ามาบูรณาการในนโยบายแผนกลยุทธ์และแผนการทำงานด้วย (National Science and Technology Development Agency (NSTDA), 2018)

ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

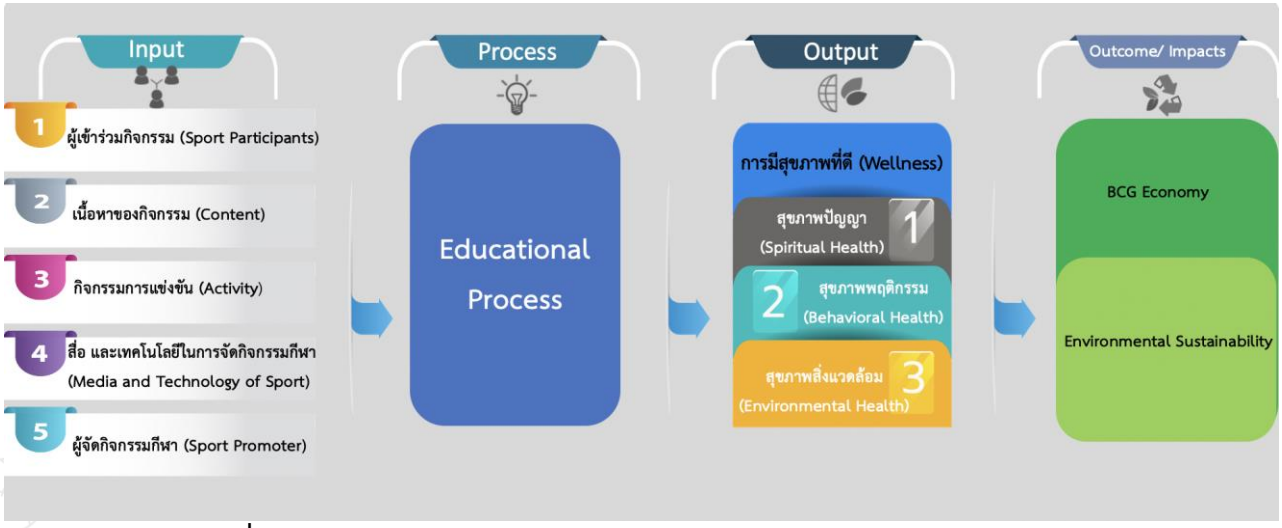
เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นระบบอุตสาหกรรมที่วางแผนและออกแบบมาเพื่อคืนสภาพหรือให้ชีวิตใหม่แก่วัสดุต่าง ๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์แทนที่จะทิ้งไปเป็นขยะเมื่อสิ้นสุดการบริโภค โดยจะนำวัสดุที่เป็นองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์เหล่านั้นกลับมาสร้างคุณค่าใหม่ หมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องโดยไม่มีของเสีย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความสมดุลในการดึงทรัพยากรธรรมชาติมาใช้งานใหม่ ควบคู่ไปกับการสร้างระบบและการออกแบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดผลกระทบภายนอกเชิงลบ (Ratima Kachanan, 2015)

ระบบเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เข้ามาแก้ปัญหาโลกที่กำลังเผชิญกับความเสียสมดุลจากการเพิ่มขึ้นของประชากรโลกที่นำไปสู่ความต้องการที่เพิ่มขึ้นทั้งด้านอาหารและพลังงาน พื้นที่ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย การสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ทำให้ทรัพยากรลดจำนวนลงไปมาก ดังนั้นเศรษฐกิจที่พัฒนาด้วยการคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและตระหนักถึงคุณค่า ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

และการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงจึงเป็นเศรษฐกิจที่ทุกประเทศต้องนำไปเป็นแนวทางพัฒนา (National Science and Technology Development Agency, 2020)

กรอบคิดการจัดการกีฬายกระดับอุตสาหกรรมการกีฬาแบบองค์รวม ภายใต้แนวคิด BCG Model

ภาพที่ 2 กรอบคิดการจัดการกีฬายกระดับอุตสาหกรรมการกีฬาแบบองค์รวม
ภายใต้แนวคิด BCG Model
จัดทำเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2566

การจัดการกีฬาแบบองค์รวมภายใต้แนวคิด BCG Model หมายถึง แนวทางการจัดการกีฬาเพื่อยกระดับอุตสาหกรรมการกีฬาแบบองค์รวม ภายใต้แนวคิด BCG Model ด้วยการนำหลักการจัดการมาประยุกต์ใช้เพื่อการส่งเสริมให้ประชาชน “มีสุขภาพดี” (Wellness) และ “เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” (Friendly to Environment) บนฐานคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ “การมีสุขภาพที่ดี” (Wellness) “เศรษฐกิจชีวภาพ” (Bioeconomy) “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy) “เศรษฐกิจสีเขียว” (Green Economy) และ “ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม” (Environmental Sustainability) โดยผู้เขียนได้นำหลักการจัดการมาประยุกต์ใช้ด้วยแนวคิดทฤษฎีระบบ (System theory) ประกอบด้วย **ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำออก (Output)** และ**ผลลัพธ์/ผลกระทบ (Outcome/Impact)** มีรายละเอียดดังนี้

1.ปัจจัยนำเข้า (Input) การจัดการกีฬาภายใต้แนวคิด BCG Model ในขั้นตอนของปัจจัยนำเข้าถือเป็นต้นน้ำสำคัญในการที่จะช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมการกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีปัจจัยนำเข้าที่ดีก็จะส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีตามมา โดยปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Sport Participants) เนื้อหาของกิจกรรม (Content) กิจกรรมการแข่งขัน (Activity) สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมกีฬา (Media and Technology of Sport) และผู้จัดกิจกรรมกีฬา (Sport Promoter) ถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถูกป้อนเข้าสู่กระบวนการการศึกษาต่อไป

2. กระบวนการ (Process) เป็นการนำเอาองค์ความรู้มาสื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการจัดกิจกรรมกีฬาภายใต้ BCG Model เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางการทำกิจกรรมไปในทิศทางเดียวกัน

สามารถนำเอาองค์ความรู้ หรือแนวคิดไปสู่การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลผลิตและผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยกระบวนการให้ความรู้ (Educational Process) ทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนแรก** การสร้างองค์ความรู้ด้านปัญญา (Spiritual Health) เช่น การน้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship) สุขภาพพฤติกรรม (Behavioral Health) และสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) **ขั้นตอนที่สอง** คือ การนำเอาองค์ความรู้มาสื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการถอดบทเรียนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้จัดการแข่งขันกีฬา ผู้ส่งเสริมการออกกำลังกาย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย ให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการออกกำลังกายการดูแลสุขภาพของตนเองด้วยการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม **ขั้นตอนที่สาม** คือ การติดตามประเมินผลหรือทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร

3. ผลผลิต (Output) คือ ผลผลิตที่เกิดจากการมีปัจจัยนำเข้าที่ดีมีคุณภาพ และมีกระบวนการในการจัดการความรู้ การเข้าใจในองค์ความรู้ และการนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผลผลิต คือ **การมีสุขภาพที่ดี (Wellness)** ถือเป็นเป้าหมายหลักที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมี สุขภาพปัญญา (Spiritual Health) เช่น การน้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship) สุขภาพพฤติกรรม (Behavioral Health) และสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) และความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมโดยอัตโนมัติ

4. ผลลัพธ์/ผลกระทบ (Outcome/Impact)

การเกิดผลลัพธ์ (Outcome) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการที่ได้มีการป้อนปัจจัยนำเข้าที่ดีให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และได้มีการสร้างองค์ความรู้ และการสร้างความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการจัดการความรู้หรือกระบวนการศึกษา ดังนี้

1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) กล่าวคือ การจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ครอบคลุมทั้ง “ระดับพันธุกรรม” “ระดับชนิดพันธุ์” และ “ระดับระบบนิเวศ” เช่นกิจกรรมที่มี “การใช้วัสดุอุปกรณ์ไม้ที่มาจากป่าปลูก” (Planted) “สภาพแวดล้อมเชิงชีวภาพ” (Biological Surrounding) ไม่ถูกรบกวนจากการจัดกิจกรรม และกิจกรรมที่มีการใช้ “ของที่ระลึกที่ผลิตจากชุมชน” (Local Souvenir)

2) การเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) กล่าวคือ หมายถึง การจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพตามแนวคิด 3Rs คือ Reduce = การใช้ให้น้อยลง ลดการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดขยะ Reuse = การนำวัสดุที่ยังสามารถใช้งานได้มาใช้ซ้ำ Recycle = การนำวัสดุที่ใช้งานแล้วมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้งานใหม่

3) เกิดเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) กล่าวคือ การจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชน “มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”โดยการพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข” (Green Society)

ผลกระทบ (Impacts) คือ ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) หมายถึง การจัดการกีฬาที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชน “ดุลยภาพทางสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ” ไม่ว่าจะเป็น “มิติธรรมชาติ” หรือ“มิติวัฒนธรรม”

แนวทางการการส่งเสริมคนไทยสุขภาพดีด้วยการสร้างจิตสำนึกสุขภาพปัญญา

การสร้างจิตสำนึกพื้นฐานสุขภาพปัญญา (Spiritual Health) หมายถึง สุขภาวะทางปัญญา ปัญญา ความสุข หรือความสุขจากปัญญา โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านจิตวิญญาณให้เข้มแข็งและเชื่อมั่นในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีจิตสำนึกในการดูแลตัวเอง การอยู่ในสังคมด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่โอบเอื้อด้วยความสุขและปลอดภัย ภายใต้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. น้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship) คุณธรรมที่ดีในการดำรงชีวิต โดยมีลักษณะ อันได้แก่ การรู้แพ้รู้ชนะ และการให้อภัย เคารพในกฎกติกา รวมทั้งยอมรับคำตัดสินโดยไม่มีข้อโต้แย้งและสามารถนำเอาหลักของการมีน้ำใจนักกีฬาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. จิตสำนึกในการรักและดูแลสุขภาพโดยตน (Health Literacy) ความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจเพื่อวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติ และจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชน เพื่อสุขภาพที่ดี โดยการให้ความสำคัญกับการจับกลุ่มผู้ใช้งานที่เป็นคนออกกำลังกาย (Active) และการสนับสนุนคนที่ไม่ออกกำลังกาย (Non - Active) หันมาออกกำลังกายมากขึ้น

3. จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) จิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อม การมีจิตสำนึกที่จะให้ความร่วมมือและปฏิบัติตนในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทำ ให้อยู่ในสภาพที่ดีเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของทุกคน รวมไปถึงการใช้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) เข้ามาพัฒนานักเรียน/นักศึกษา เพื่อปลูกฝังความเป็น Green Citizen

ปัจจัยสู่ความสำเร็จต่อแนวคิดการจัดการกีฬาเพื่อส่งเสริมประชาชนมีสุขภาพดีและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วยการสร้างให้ประชาชน มี DNA ในการรักการออกกำลังกาย พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกให้กับผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และกิจกรรมทางกาย ให้เห็นความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยหลักกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างเสริมระบบสุขภาพและการจัดการปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพเอื้อให้เกิดการมีสุขภาพที่ดี มีความสอดคล้องและสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศภายใต้แนวคิด (BCG Economic Model) ซึ่งประกอบด้วย เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio - Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มีปัจจัยดังนี้

1. ระบบสุขภาพ (Health Systems) เป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์กร สถาบัน และทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสร้างกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ทั้งการส่งเสริม ฟื้นฟู หรือรักษาสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพของแต่ละบุคคล สาธารณสุข หรือปฏิบัติการระหว่างภาคส่วน มุ่งสู่เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบสุขภาพ โดยการปรับปรุงสุขภาพของทุกคนให้ดีขึ้น เกิดความเท่าเทียมของสุขภาพ ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชากรอย่างเหมาะสม มีความยุติธรรมในเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อสุขภาพของประชากรและสามารถนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชากร

2. นโยบาย: แนวคิด “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” หรือ Health in All Policies (HiAP) เป็นกรอบแนวคิดการดำเนินงานที่มุ่งหมายให้ทุกภาคส่วน ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย แนวคิดนี้เป็นแนวทางสำหรับการกำหนดนโยบายสาธารณะร่วมกับทุกภาคส่วน ซึ่งพิจารณาประเด็นด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ

ตั้งแต่ในการตัดสินใจ การผนึกพลังแก้ไขปัญหาและหลีกเลี่ยงผลเสียต่อสุขภาพ เพื่อปรับปรุงสุขภาพของประชากรและความเสมอภาคทางสุขภาพ

3. การศึกษา: คือ การสร้างจิตสำนึกหรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสุขภาวะที่ดีมีคุณภาพจำเป็นต้องใช้ “กระบวนการทางการศึกษา” (Educational Approach) ทั้งการศึกษาในระบบ - นอกระบบและตามอัธยาศัยร่วมกับ “กระบวนการจัดการ” (Management Approach) อย่างบูรณาการกัน เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์

4. การจัดการแบบองค์รวม: การสร้างกลไกบูรณาการด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านเป้าหมาย และด้านงบประมาณขององค์กร หน่วยงาน เครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยแนวคิดของการ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสำเร็จ”

5. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง: เป็นผู้นำที่สามารถการทำงานในสภาพแวดล้อมแบบ VUCA หรือการทำงานบนความไม่แน่นอน Volatility (ความไม่แน่นอน) Uncertainty(ความไม่มั่นใจ) Complexity (ความซับซ้อน) และ Ambiguity (ความคลุมเครือ) ต้องอาศัยทั้งความรวดเร็ว การปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงในองค์กรแบบฉับพลัน มองปัญหาเป็นโอกาส และความท้าท้าย

6. แรงบันดาลใจ: การสร้างแรงจูงใจ การสร้างแรงบันดาลใจ ให้ประชาชนมีความต้องการในการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพของตนเอง รวมทั้งการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนัก ในการดูแลสุขภาพการออกกำลังกายเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติในทุก ๆ วัน จนเป็นวิถีชีวิต จนเกิดเป็นจิตสำนึกในตนเองต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การจัดการกีฬาแบบองค์รวมมุ่งส่งเสริมการออกกำลังกายของคนไทยภายใต้แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ถือเป็นเรื่องใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งจุดมุ่งหมายต่อการส่งเสริมฯ ดังกล่าวมีเป้าหมายสูงสุด คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การที่จะมุ่งให้คนไทยเป็นคนที่มีสุขภาพที่ดีด้วยการออกกำลังกายและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสร้างจิตสำนึกให้กับคนทุกภาคส่วน ได้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ผู้จัดกิจกรรมการออกกำลังกายและแข่งขันกีฬา รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคนด้วยกีฬาผ่านกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมต่าง ๆ จึงจะทำให้เกิดการรับรู้ และเข้าใจอันจะก่อให้เกิดจิตสำนึกซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนากีฬาในส่วนต่าง ๆ ในอนาคต

References

Bergsgard, N. A., Houlihan, B., Mangset, P., Nodland, I. & Rommetvedt, H. (2007). *Sport Policy*. London: Routledge.

National Science and Technology Development Agency (NSTDA). (2018). *Bioeconomy.* Pathum Thani: National Science and Technology Development Agency.

National Science and Technology Development Agency (NSTDA). (2020). *What is BCG Economy Model?*. Retrieved from https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/what-is-bcg-economy-model/

Orem, D. E., Taylor, S. G., & Renpenning, K. M. (2001). *Nursing: Concepts of practice* (6th ed.). St. Louis: Mosby.

Pender, N. J. (1996). *Health Promotion in Nursing Practice* (2nd ed.). Norwalk. Conn: Appleton and Lenge.

Ratima Kachanan. (2015). *Innovation: A key factor that sustainably drives the Thai economy*. Bangkok: The Secretariat of the House of Representatives.

WHO. (1986). *Ottawa Charter for Health Promotion*. First International Conference on Health 2020, Retrieved from https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/first-global-conference

Received: March 21, 2023
Revised: July 18, 2023
Accepted: July 20, 2023

